

ISSN: 2141-9773

e-ISSN: 2791-9773

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
KAREFAD

Şabanözü Şehrinde Nüfus-Sanayi İlişkisi¹

A. Hakan Tekmen ²
Milli Eğitim Bakanlığı

Barış Taş ³
Çankırı Karatekin Üniversitesi

Öz

Sanayide üretimin gerçekleşmesi için iş gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Bu iş gücü, sanayi tesisinin bulunduğu yerleşim yerinden veya çevre yerleşmelerden sağlanmaktadır. Böylece sanayi tesisleri, bulunduğu çevredeki nüfusu etkilemektedir. Bu çalışmada Şabanözü şehrinde sanayi faaliyetleri sonucunda Şabanözü şehrinde meydana gelen nüfus değişimleri açıklanmıştır. Sanayi faaliyetlerinin açıklanmasında T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı verilerinden, Çankırı Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğünden ve sanayi tesislerinde yapılan sözlü görüşmelerden yararlanılmıştır. Şehirde meydana gelen nüfus değişimlerinin açıklanmasında Türkiye İstatistik Kurumu nüfus verilerinden yararlanılmıştır. İstihdam ve üretimin en fazla olduğu yer, Şabanözü Organize Sanayi Bölgesidir. İstihdamın en fazla olduğu ikinci yer, patlayıcı ürün imalatı yapılan işletmelerin olduğu Karayatak Bölgesidir. Bununla birlikte Şabanözü Küçük Sanayi Sitesi ve çeşitli alanlarda faaliyet gösteren işletmeler bulunmaktadır. Bu tesislerde iş gücü ihtiyacının olması, Şabanözü şehrinde nüfusun artmasına katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Şabanözü, Şehir, Nüfus, Sanayi

¹Makale birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı “Şabanözü (Çankırı) İlçesinde Sanayi Faaliyetlerinin Şehirsel Gelişim Üzerindeki Etkileri” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

²Sorumlu Yazar: Öğretmen, Çankırı TOBB Fen Lisesi, Çankırı/Türkiye, E-posta: tekmen18@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-7341-1546>

³Prof. Dr., Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Çankırı/Türkiye, E-posta: baristas@karatekin.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7469-9948>

MAKALE TÜRÜ

Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi

10 Eylül 2022

Kabul Tarihi

7 Ekim 2022

doi: 10.57115/karefad.1173415

Atıf: Tekmen, A. H. & Taş, B. (2022). Şabanözü şehrinde nüfus-sanayi ilişkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 10(2), 307-329.
<https://doi.org/10.57115/karefad.1173415>

ISSN: 2141-9773

e-ISSN: 2791-9773

CANKIRI KARATEKIN UNIVERSITY
JOURNAL OF FACULTY OF LETTERS
KAREFAD

Population-Industry Relation In Şabanözü City¹

A. Hakan Tekmen ²
Ministry of National Education

Barış Taş ³
Çankırı Karatekin University

Abstract

Labor force is needed for the realization of production in the industry. This workforce is provided from the settlement where the industrial facility is located or from the surrounding settlements. Thus, industrial facilities affect the population in the surrounding area. In this study, the population changes as a result of industrial activities in Şabanözü district, are explained. In the description of industrial activities, the data bases obtained from the Ministry of Industry and Technology, Çankırı Provincial Directorate of Industry and Technology, and oral interviews at industrial facilities were used. The population data of the Turkish Statistical Institute were used to explain the population changes in the city. The place with the highest employment and production is Şabanözü Organized Industrial Zone. The second place with the highest employment is the Karayatak Region, where there are enterprises producing explosive products. In addition, there are Şabanözü Small Industrial Site and businesses operating in various fields. The need for labor in these facilities contributed to the increase in the population of Şabanözü.

Keywords: Şabanözü, City, Population, Industry

¹This article was generated from the master's thesis named "Effects of Industrial Activities on Urban Development in Şabanözü (Çankırı) City" that was prepared by the first author under the supervision of the second author.

²*Corresponding Author:* Teacher, Çankırı TOBB Science High School, Çankırı/Türkiye, E-mail: tekmen18@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-7341-1546>

³Prof. Dr., Faculty of Letters, Department of Geography, Çankırı/Türkiye, E-mail: baristas@karatekin.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7469-9948>

ARTICLE TYPE

Research Article

Received Date

September 10, 2022

Accepted Date

October 7, 2022

Sanayi, “ham maddeleri işlemek, enerji kaynaklarını yaratmak için kullanılan yöntemlerin ve araçların bütünü” (Türk Dil Kurumu, t.y.) olarak tanımlanmaktadır. Sanayi faaliyetleri sadece imalat değildir. İmalat öncesi ve sonrasındaki süreçler, sanayi için önemlidir. Enerji kaynaklarının bulunması ve yaşanan yeni gelişmeler sanayi faaliyetlerinin artmasını ve çeşitlenmesini sağlamıştır (Doğan, 2019).

Modern sanayi, ham maddeyi yapılarında meydana gelen değişikliklerle mamul maddeye dönüşmektedir. Modern sanayide kullanılan ham madde ve üretim faaliyetleri oldukça fazladır. Bu, modern sanayiye diğer üretim faaliyetlerinden ayıran en önemli özellik durumundadır. Fabrikaların bulunduğu tesisler içerisinde ham madde, mamul maddelerinin bulunduğu alanlar, işçiler, makineler gibi birçok alan yer almaktadır. Makinelerin oldukça fazla kullanılmasıyla beraber bu sanayi tipinde çok fazla iş gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Nitelikli ve niteliksiz iş gücü, sanayi faaliyetlerinde çalışmaktadır (Doğanay vd., 2019). Modern sanayide işçilerin, makinelerin olduğu ham maddenin mamul madde haline geldiği ve bununla ilgili depoların olduğu fabrikalar yer almaktadır. Bu fabrikaların yaptığı faaliyete göre büyüklükleri değişmektedir (Atalay, 2011). Ekonomik olarak gelişmede istihdamın önemli bir yeri vardır. Ekonomide üretim artışı ile istihdamın artması, işsizlik sorunlarının çözümü için önemlidir (Taş ve Yamak, 2017). Bir yerde sanayi faaliyetlerinin kurulmasında ihtiyaç duyulan iş gücünün olması, sanayinin kurulmasında önemli bir faktördür. Sanayinin kurulmasından sonra da bulunduğu bölgeye nüfus çekmektedir.

Sanayi için önemli olan bazı bileşenlerin gerçekleşmesi oldukça önemlidir. Bu bileşenler; ham madde, sermaye, enerji, ulaşım, pazar ve iş gücüdür. Bu bileşenler sanayide dikkat edilen unsurlardandır. Bu bileşenlerden iş gücü ihtiyacını karşılamak için sanayi tesislerinin bulunduğu yerde nüfusa ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç, sanayi tesislerinin bulunduğu yerleşim yerinden ve çevre yerleşim yerlerinden karşılanabilmektedir.

Bu çalışmanın amacı Şabanözü şehrinde artan sanayi faaliyetleri sonucunda nüfus özelliklerinde meydana gelen değişimleri ortaya koymaktır. Sanayi faaliyetlerinin şehirselleşmeye başladığı 2007 yılından itibaren nüfus özellikleri incelenmiştir.

Literatürde nüfusla ilgili çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Sanayi ve nüfus olarak bakıldığında beşerî ve ekonomik coğrafya kaynakları araştırılmıştır. Bu kaynaklarda hem nüfus özellikleri hem de sanayi coğrafyası içerisinde nüfus ile ilgili kısımlar incelenmiştir. Doğanay ve diğerleri (2019) “Genel Beşerî ve Ekonomik Coğrafya” adlı kitabında, sanayide makineleşmenin olmasına rağmen işçinin sanayide önemi vurgulamıştır. Karabağ ve Şahin (2020) tarafından yazılan “Türkiye Beşerî ve Ekonomik Coğrafya” adlı kitapta Türkiye’de nüfusun dağılımını etkileyen beşerî faktörler içerisinde sanayiye yer verilmiştir. Türkiye’de sanayi ve

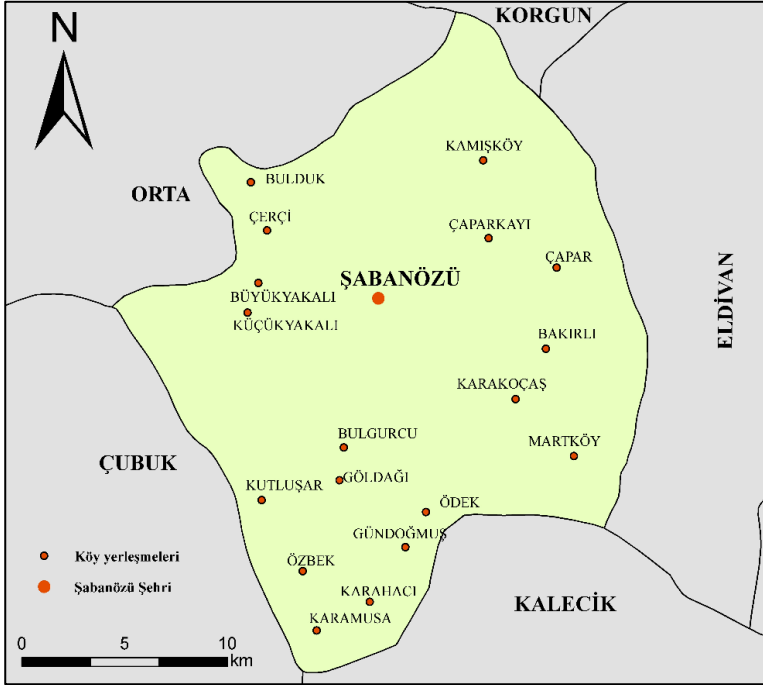
ticaret faaliyetlerinin geliştiği alanlarda nüfusun fazla olduğu belirtilmiştir. Doğan (2019) “Sanayi Coğrafyası” adlı kitap bölümünde sanayi faaliyetlerinin gerçekleşmesinde yaşanan süreçlerin doğal ve beşerî hayatı etkilediği ve bunlardan birinin de nüfus olduğu belirtilmiştir.

Araştırma Sahası ve Sınırları

Şabanözü ilçesi Çankırı ilinin güneybatısında İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Bölümü'nde yer almaktadır. Kuzeyinde Çankırı'nın Orta ve Korgun ilçeleri ve doğusunda Eldivan ilçesi, güneyinde Ankara'nın Kalecik ilçesi ve batısında Çubuk ilçesiyle komşudur. İlçe genelinde 18 köy ve Şabanözü ilçe merkezinde 7 mahalle bulunmaktadır.

Şekil 1

Şabanözü İlçe Haritası

Not. Harita Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan *Türkiye Mülki İdare Sınırları* adlı ve <https://www.harita.gov.tr/urun/turkiye-mulki-idare-sinirlari/232> adresindeki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şabanözü şehri ise Şabanözü Çayı Vadisi üzerinde doğusunda Mahmutevliya ve Evliya Tepeleri ile batısında Karşımüsellim Tepeleri ve kuzeyde Taştepe arasında yer almaktadır. İlçe merkezinin bulunduğu alanda yükseklik 1000-1100 m arasındadır. Jeomorfolojik unsurlar şehrin güneye doğru ilerlemesine sebep olmaktadır.

Veri ve Yöntem

Şabanözü şehrinde sanayi faaliyetlerinin açıklanmasında T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Çankırı Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğünden alınan verilerden yararlanılmıştır. Şabanözü şehrinde sanayi tesisleri hakkındaki detaylı bilgiler ise sanayi tesislerinde yetkililerle yapılan sözlü görüşmelerden hazırlanmıştır. Nüfus verilerinin açıklanmasında Türkiye İstatistik Kurumundan (TÜİK) yararlanılmıştır. 2007-2021 yılları arasında Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi ile yapılan nüfus sayımlarında toplam nüfus, kadın-erkek nüfusu, mahalle nüfusları, yaş gruplarına göre nüfus ve ikamet edilen ilçeye göre kayıtlı olunan il verilerinden yararlanılmıştır. Tablo, grafik, nüfus piramitleri elde edilen verilere göre hazırlanmıştır.

Bulgular

Şabanözü Şehrinde Sanayi Faaliyetleri

Şabanözü şehrinde sanayi faaliyetleri, çoğunlukla Şabanözü Organize Sanayi Bölgesi (OSB), Şabanözü Küçük Sanayi Sitesi (KSS), patlayıcı sanayi faaliyetlerinin yürütüldüğü Karayatak Bölgesi içerisinde yer almaktadır. İstihdamın en fazla olduğu ve sanayinin lokomotifi diyebileceğimiz yer Şabanözü Organize Sanayi Bölgesi'dir. Tablo 1 incelendiğinde sanayi faaliyetlerinin çoğunluğunun OSB içerisinde olduğu görülmektedir. Ayrıca büyük ölçekli iki fabrika da burada yer almaktadır.

Şabanözü OSB, 2005 yılında tüzel kişiliğini kazanmıştır. 29.05.2007 tarihinde elektrik, su, kanalizasyon ve yol gibi alt yapı ile ilgili yapılan proje çalışması ihaleye çıkmış ve 3,565 m uzunluğunda 52,000 m² parke taşı döşenmiş ve 2009 yılı itibarıyla altyapı çalışmaları bitmiştir (Şabanözü Belediyesi, 2010). Çankırı İl Özel İdaresi, Çankırı Sanayi ve Ticaret Odası ve Şabanözü Belediyesi katılımlarıyla kurulan Şabanözü OSB yönetimi, OSB içerisinden yatırımcı sayısının kısa sürede artmasından dolayı 2019 yılında tamamen bölge içerisindeki yatırımcılar tarafından sağlanmaktadır. Kısa OSB'nin yönetim kurulu, yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulu başkan yardımcısı, 3 üye ve OSB müdüründen oluşmaktadır. Karma OSB özelliği taşıyan Şabanözü OSB içerisinde optik makine imalatı, mutfak ev gereçleri imalatı, elektrikli ev aletleri imalatı, makine imalatı, çorap imalatı, PVC kapı imalatı, baskılı baskısız mukavva üretimi, banyo sistemleri, medikal alanlarında üretim yapan firmalar bulunmaktadır.

Tablo 1

Şabanözü Şehrinde Sanayi Faaliyet Alanları

Faaliyet Alanı	Nace	Ölçek
Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı (OSB)	32.50	Küçük
Diğer plastik ürünlerin imalatı (OSB)	22.29	Küçük

Tablo 1 (devam)

Faaliyet Alanı	Nace	Ölçek
Süsleme ve yapı taşları ile kireç taşı, alçı taşı, tebeşir ve kayağantaşı (arduvaz-kayraktaşı) ocakçılığı	08.11	Mikro
Öğütülmüş hububat ve sebze ürünleri imalatı (OSB)	10.61	Mikro
Plastik torba, çanta, poşet, çuval, kutu, damacana, şişe, makara vb. paketleme malzemelerinin imalatı (OSB)	22.22	Orta
Elektrikli ev aletlerinin imalatı (OSB)	27.51	Büyük
Örme (trikotaj) ve tığ işi (kroşe) çorap imalatı (OSB)	14.31	Büyük
Hazır beton imalatı	23.63	Mikro
Hazır beton imalatı	23.63	Mikro
Patlayıcı madde imalatı	20.51	Küçük
Oluklu kâğıt ve mukavva imalatı ile kâğıt ve mukavvadan yapılan muhafazaların imalatı (OSB)	17.21	Orta
Patlayıcı madde imalatı	20.51	Orta
Başka yerde sınıflandırılmamış diğer özel amaçlı makinelerin imalatı	28.99	Mikro
Metallerin makinede işlenmesi ve şekil verilmesi (OSB)	25.62	Küçük
Elektrikli ev aletlerinin imalatı (OSB)	27.51	Küçük
Ekmek, taze pastane ürünleri ve taze kek imalatı	10.71	Mikro
Diğer bina doğramacılığı ve marangozluk ürünlerinin imalatı	16.23	Mikro
Silah ve mühimmat (cephane) imalatı	25.40	Orta
Diğer teknik ve endüstriyel tekstillerin imalatı	13.96	Mikro

Not. Çankırı Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü'ne başvuru yapılarak veriler alınmıştır.

Çankırı 2019 yılı il sanayi raporunda; çalışan sayısı büyüklüğü bakımından ilk 5 sırasında yer alan 2 sanayi tesisi, Şabanözü OSB içerisinde yer almaktadır (T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2019). Ayrıca sağladığı istihdam açısından ilde istihdamın fazla olduğu OSB'ler içerisinde yer almaktadır. OSB içerisinde sanayi tesisleri OSB'lerin kuruluş amaçlarından biri olan hammadde ve pazar konusunda birbirini tamamlamaktadır. OSB içerisinde üretilen bir ürün başka bir tesisin ham maddesi olmaktadır. OSB'de bulunan tesisler ham maddeyi Türkiye'nin çeşitli illerinden ve yurtdışından temin etmektedir. Ülke içerisinde Ankara, Kayseri, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kastamonu, Aydın, Kahramanmaraş, İstanbul, Eskişehir, Kütahya illerinden ham madde temin edilmektedir. Mamul madde ise Ankara, Kütahya, İstanbul, Kastamonu, Çorum, Tokat, Adana, Sakarya, Düzce ve Bartın başta olmak üzere yurt içine gönderilmekte ve yurt dışına ihraç edilmektedir.

OSB yönetimiyle yapılan sözlü görüşmelerde iş gücü ihtiyacını Şabanözü ilçesi ve çevre yerleşim yerlerinden sağladığı belirtilmiştir. Söz konusu bu yerleşmeler; Çankırı, Eldivan, Orta ve Ankara'nın Çubuk ilçeleridir. Kara yolu ile taşınmalı sistemle personel gelmektedir. 2005 yılından 2021 yılına kadar OSB'nin bulunduğu alana ait hava fotoğrafları Şekil 3 incelendiğinde OSB içerisinde düzenli olarak sanayi tesislerin arttığı görülmektedir. OSB içerisinde yaşanan bu gelişmeler Şabanözü şehri nüfusunda yaşanan değişime katkı sağlamaktadır.

Şekil 2*Şabanözü Organize Sanayi Bölgesi*

Şabanözü OSB yönetiminden elde edilen verilere göre 57 hektar 23 parsel alanı bulunmaktadır. Üretim, 7 gün 24 saat kesintisiz devam etmekle birlikte 2022 yılı itibariyle personel sayısı yaklaşık 4000 kişidir. İlçede sanayi alanında en fazla personel OSB içerisinde. OSB içerisinde en fazla personelin çalıştığı yer elektrikli ev aletleri üretimi yapılan fabrikadır. Bu fabrika uzun yıllardır bölgede faaliyet göstermektedir. OSB içerisinde personel sayısının fazla olduğu ikinci alan çorap imalatının yapıldığı fabrikadır. OSB'nin sürekli olarak gelişme kaydetmesi sonucu OSB'de bulunan 23 parsel tamamen doludur. OSB yönetimiyle yapılan sözlü araştırmalarda OSB'nin 5 Aralık 2021 tarihinde şu anki OSB'nin kuzeyine doğru 54.9 hektarlık ilave talepte bulunduğu ve çalışmalar devam ettiği belirtilmiştir.

Şekil 3*Şabanözü Organize Sanayi Bölgesi Hava Fotoğrafları*

Not. Harita Genel Müdürlüğü'ne başvuru yapılarak görseller alınmıştır.

Şabanözü ilçesinde OSB dışında önemli sanayi faaliyetleri arasında patlayıcı madde üretimi yapılan tesislerin bulunduğu bölge bulunmaktadır. Bu tesisler, şehir merkezinin güneydoğusunda ve Sağlık Mahallesi içerisinde

Nalbantevliya Tepesi'nin doğusu ile Karayatak Tepesi'nin güneyinde yer almaktadır. Bu alanda 3 adet fabrikada patlayıcı madde ana başlığı altında av fişeği, mühimmat ve anfo üretimi yapılmaktadır (T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2021). Burada yer alan sanayi tesisleri ile yapılan sözlü görüşmelerden elde edilen verilere göre yaklaşık 350 kişiye istihdam sağlanmaktadır. OSB'den sonra en fazla istihdamın sağlandığı bu bölgede Şabanözü Patlayıcı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulmasıyla ilgili fizibilite çalışmaları yapılmıştır. Yeni OSB'nin kurulması ile ilgili çalışmaları devam etmektedir.

Şabanözü'nde bir diğer sanayi faaliyet alanı, küçük sanayi sitesidir. Şabanözü KSS, Yeni Mahalle içerisinde Şabanözü OSB'nin güneyinde ve OSB ile arasında Şabanözü-Orta karayolu bulunmaktadır. KSS içerisindeki işletmelerde yapılan faaliyetler, küçük işletmeler veya atölye tipi sanayi şeklindedir. KSS yönetimi ile yapılan sözlü görüşmeler sonucunda: KSS'de çoğunlukla motorlu araçlar tamir ve bunula birlikte mobilya, kaynakçılık ve tarım aletleri gibi alanlarda faaliyetler yürütülmektedir. 2022 yılı itibariyle sanayi sitesinde bulunan 54 dükkândan 47'sinde işletmeler bulunmakla birlikte 6 adet inşaat aşamasında olan işletme bulunmaktadır. Çalışan sayısı yaklaşık 100'dür. KSS idaresi başkan, başkan yardımcısı, 3 yönetim kurulu üyesi ve 2 denetim kurulu üyesi tarafından yürütülmektedir.

Tablo 2

Şabanözü Şehrinde İstihdamın Fazla Olduğu Alanlar

Faaliyet Alanı	Personel Sayısı
Şabanözü Organize Sanayi Bölgesi	4000
Şabanözü Küçük Sanayi Sitesi	100
Patlayıcı madde imalat bölgesi	350
Toplam	4450

Not. Sanayi tesislerinde yapılan sözlü araştırmalardan elde edilen verilerden hazırlanmıştır.

Tablo 2'de şehirde istihdamın en fazla olduğu faaliyet alanları gösterilmektedir. İstihdamın en fazla olduğu üç faaliyet alanında toplam çalışan personel sayısı yaklaşık 4,450 kişidir. Bu istihdam oranı şehir nüfusunun 8,843 olduğu düşünüldüğünde önemli bir sayıdır. İstihdam edilen bu personelin tamamı şehirde ikametgâh etmemektedir. Yapılan sözlü araştırmalarda Şabanözü şehri dışından personelin taşındığı anlaşılmıştır. Sadece OSB içerisinde Ankara'nın Çubuk ilçesinden taşıma sistemiyle 1,200 kişiye istihdam sağlanmaktadır.

Şabanözü Şehrinde Nüfus

2005 yılında OSB kurulmadan önce çevresindeki az sayıda sanayi tesisi Şekil 3'te görülmektedir. Günümüzde istihdamın olduğu KSS,

patlayıcı sanayi tesisleri bulunmamaktaydı. Bu yüzden 2000 yılına ait nüfus verileri olmasına rağmen ilçede sanayi faaliyetlerinin etkisinin çok az olmasından dolayı Şabanözü şehrinde sanayinin nüfusa etkisi açıklanırken 2007 yılından itibaren incelenmiştir. Şabanözü şehrinde yer alan Cumhuriyet Mahallesi, Gümerdiğin Mahallesi, Gürpınar Mahallesi, Karaören Mahallesi, Mahmudiye Mahallesi, Sağlık Mahallesi, Yeni Mahalle nüfusları dikkate alınarak incelenmiştir. 2013 yılında mahalle olan Gümerdiğin ve Gürpınar mahallerinin bu tarihten önceki belde nüfusları ve 2008 yılında mahalle olan Karaören Mahallesi ise bu tarihten önceki köy nüfusu verilerinden yararlanılmıştır. Tüm nüfus verileri TÜİK internet sitesinden elde edilmiştir.

2007 yılında Şabanözü şehrinde toplam nüfus 3,673'tür. 2007 yılında Şabanözü şehrindeki nüfus azdır. Bu dönemde başlayan sanayi faaliyetleri Şabanözü şehrinde nüfusun artmasında olumlu katkı yapmıştır. 2008 yılında nüfus %19.2 oranında bir artışla 4,380'e yükselmiştir. 2009 yılında nüfus artmaya devam etmiştir. Bu yılda nüfus, %16.9'luk artışla 5,124'e yükselmiştir. 2010 yılında Şabanözü ilçesinde şehirde nüfusu 5,253, kır nüfusu ise 5,163'tür. Bir önceki yıla göre şehir nüfusu %2.5 oranında artmıştır. 2010 yılında artış oranı az olmasına rağmen ilk defa ilçe içerisinde şehir nüfusu kır nüfusundan fazla olmuştur. 2011 yılında %4.8'lik artışla şehir nüfusu 5,507'ye yükselmiştir. 2012 yılında da şehir nüfusu 5,837 olmuş ve artış oranı %5.9 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında nüfusun artışında büyük bir sıçrama yaşanarak %39.7 artışla nüfus 8,157'e yükselmiştir. 2013 yılında nüfusun artışında Gümerdiğin ve Gürpınar beldelerinin mahalle olarak ilçe merkezine bağlanmasının da katkısı bulunmaktadır. Gümerdiğin ve Gürpınar mahalleri 2012 yılında belde durumundaydı ve İki belediyenin 2012 yılı toplam nüfusu ise 1,907'dir. Bu dönemde toplam artış 2,320'dir.

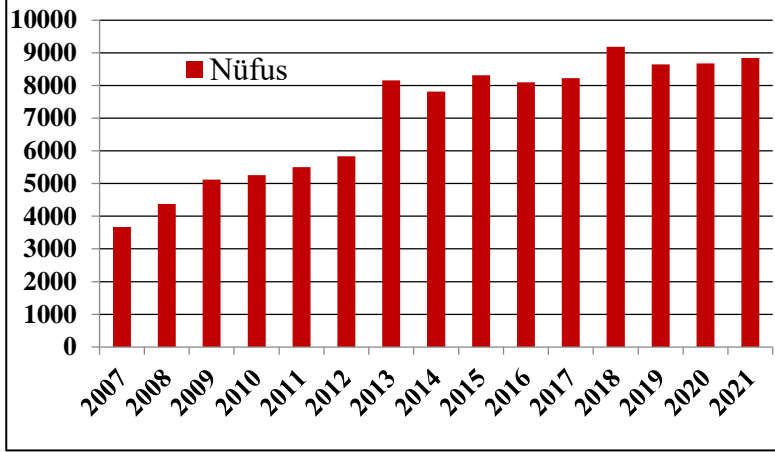
2007 yılından 2014 yılına kadar Grafik 1'e bakıldığında şehirde nüfusun sürekli arttığı görülmektedir. 2014 yılında toplam nüfus 341 kişi azalarak 7,816'ya gerilemiştir. 2015 yılında nüfus 500 kişi artmıştır. Bu yılda %6.3'lük bir artışla nüfus 8,316'a yükselmiştir. Fakat 2016 yılında 222 kişi azalarak 8,094'e gerilemiştir. 2017 yılında toplam nüfus 8,222'ye yükselmiştir. 2018 yılında nüfus %11.7 artarak 9,188'e yükselmiştir. 2019 yılında nüfusta %5.9'luk azalarak 8,643'e gerilemiştir. 2020 yılında nüfus yatay bir seyir izlemiştir. Toplam nüfus 8,680'e gerilemiştir. 2021 yılında %2.3'lük bir artışla 8,843'e yükselmiştir.

Şehirleşme ve sanayileşme arasında önemli bağ bulunmaktadır. Sanayi devriminden önce dünyada şehirlerde yaşayanlar az olmakla beraber 17.yy. öncesi şehirleşme oranı %5'i geçmemiştir (Güner, 2012). Sanayi faaliyetlerinin başladığı 2007 yılından itibaren şehir nüfusu genellikle artmıştır. 2007 yılındaki nüfus ile 2021 arasındaki nüfus değişimi %140.7'dir. Çankırı ilinde yer alan ilçe merkezleri ile mukayese edildiğinde

bu artış dikkat çekmektedir. Bu artış doğal nüfus artışının yanı sıra Şabanözü şehrine gelen göç ile açıklanabilir.

Grafik 1

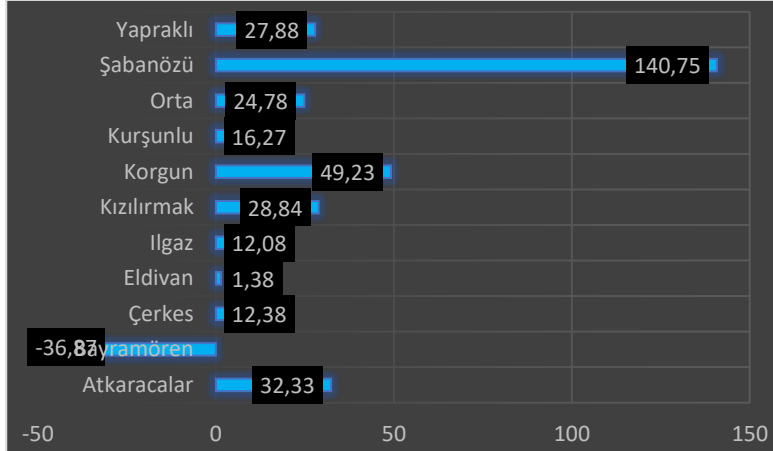
Şabanözü Şehri Nüfusu (2007-2021)

Not. TÜİK tarafından hazırlanan, *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi* adlı ve <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresindeki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Grafik 2

Çankırı İli İlçe Merkezleri 2007 ve 2021 Yılları Arasında Nüfus Artış Oranları

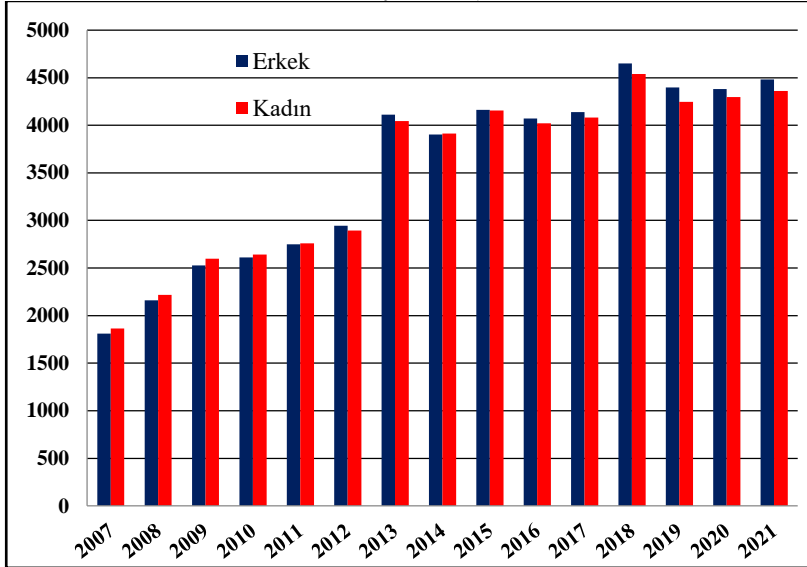

Not. TÜİK tarafından hazırlanan, *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi* adlı ve <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresindeki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Nüfusta cinsiyet özellikleri, önemli değişkenlerden biridir. Bir bölgedeki cinsiyet özelliklerinin bilinmesi, o bölgenin sosyal yapısını anlamamıza yardımcı olur. Beşerî ve ekonomik faaliyetlerle ilgili planlamalar yapılabilmesini sağlar (Siyavuş, 2020). Şabanözü şehrinde 2007-2021 yılları arasında nüfus içerisindeki kadın ve erkek nüfus oranları birbirine yakındır. 2007 yılında kadın nüfus sayısı fazla iken, 2021 yılında ise erkek nüfusu daha fazla olmuştur. 2007 yılında Şabanözü şehrinde toplam nüfus içerisinde erkek nüfus 1,810 ve oranı %49.3 iken kadın nüfusu 1,863 ve oranı %50.7'dir. 2012 yılına kadar kadın nüfusunun daha fazla olmasına rağmen erkek nüfusu ile arasında fark azdır. Bu yıllarda kadın nüfusu 2008 yılında 2,218; 2009 yılında 2,597; 2010 yılında 2,642; 2011 yılında 2,758'dir. Yine bu yıllarda kadın nüfusunun şehir nüfus içerisinde oranları sırasıyla %50.6, %50.7, %50.3, %50.1'dir. 2012 ve 2013 yıllarında erkek nüfus oranı %50.4 ile kadın nüfusundan fazladır. 2012 yılında erkek nüfusu 2,944 ve 2013 yılında erkek nüfusu 4,113'tür. 2014 yılında kadın nüfusu 3,912 ile erkek nüfusundan 8 kişi fazladır. 2015 yılında erkek nüfusu 4,161 kişi ile kadın nüfusundan 6 kişi fazladır. 2016 yılından 2021 yılına kadar erkek nüfus oranı kadın nüfus oranından daha fazladır. Bu yıllarda erkek nüfusu sırasıyla 4,072; 4,139; 4,650; 4,397; 4,382; 4,481 ve erkek nüfus oranı sırasıyla %50.3, %50.3, %50.6, %50.9, %50.5, %50.7'dir. Kadın nüfus sayıları ise sırasıyla 4,022; 4,083; 4,538; 4,246; 4,298; 4,362'dir.

Grafik 3

Şabanözü Şehri Kadın-Erkek Nüfusları (2007-2021)

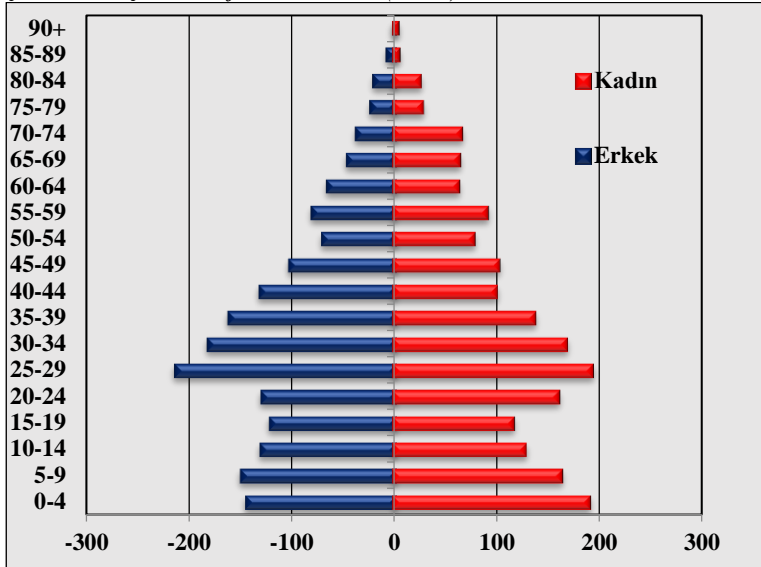

Not. TÜİK tarafından hazırlanan, *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi* adlı ve <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresindeki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Nüfus piramitleri şekillerini göçler, doğumlar ve ölümler etkilemektedir (Kızılcıoğlu, 2005). 2007 yılında Şabanözü şehrinde 1,810 erkek, 1,863 kadın toplam 3,673 kişi yaşamaktadır. 2007 yılı nüfus piramidinde genç yaş bağımlılıkta kadın ve erkek nüfusların farklı olduğu görülmektedir. Ayrıca aktif nüfus arasında bir uyumsuzluk söz konusudur. Nüfusun yaş gruplarına dağılışımdan en fazla yaş grubu 25-29 yaşdır. Bu sırayı 30-34 yaş gurubu ve 35-39 yaş grubu izlemektedir. Piramidinin üst kısmında azalmalar fazladır. Yaşlı nüfus olarak adlandırılan 65 yaş üstü nüfus oranı az olduğu görülmektedir. 2007 yılında Şabanözü şehrinde nüfusun az olması piramidin dar olmasını sağlamıştır. Yaş grupları arasında nüfusun dağılışı düzensiz olduğu görülmektedir.

Grafik 4

Şabanözü Şehri Nüfus Piramidi (2007)

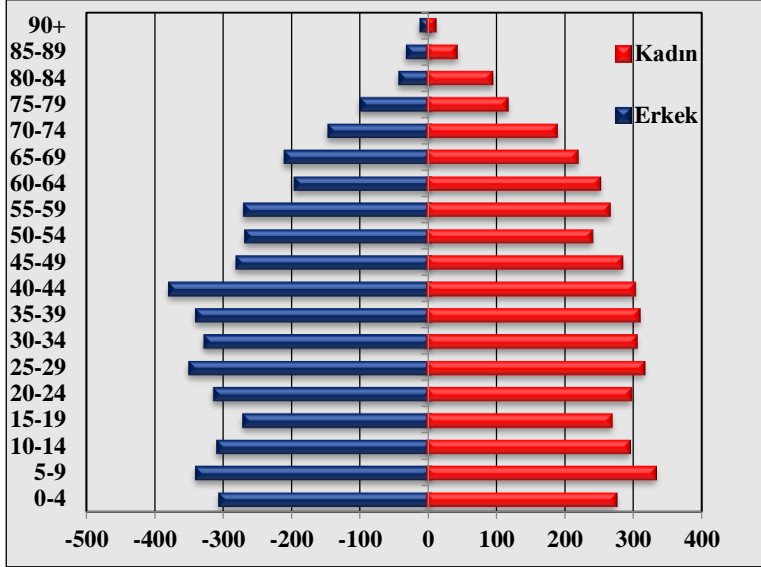
Not. TÜİK tarafından hazırlanan, *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi* adlı ve <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresindeki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

2021 nüfus piramidinde yaş grupları arasında fark daha azdır. Nüfus piramidinin tabanında ve üst kısmında genişleme görülmektedir. Karaören köyü, Gürpınar ve Gümerdiğin beldelerinin ilçe merkezine bağlanmasının da katkısıyla birlikte sanayi faaliyetleri sonucu artan nüfus piramitte görülmektedir. Piramidin tabanında dikkat çeken bir özellik bulunmaktadır. Piramit tabanında görüldüğü üzere son yıllarda doğum oranlarında azalma görülmektedir. Buna rağmen Şabanözü şehrinde nüfus artmıştır. Bu artış sanayi faaliyetlerinin sonucu yaşanan göç ile açıklanabilir. Aktif nüfus

içerisinde erkek nüfusun daha fazla olduğu piramitte açıkça görülmektedir. Yaşlı nüfus dağılımında ise kadınların oranı erkeklerden fazladır.

Grafik 5

Şabanözü Şehri Nüfus Piramidi (2021)

Not. TÜİK tarafından hazırlanan, *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi* adlı ve <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresindeki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

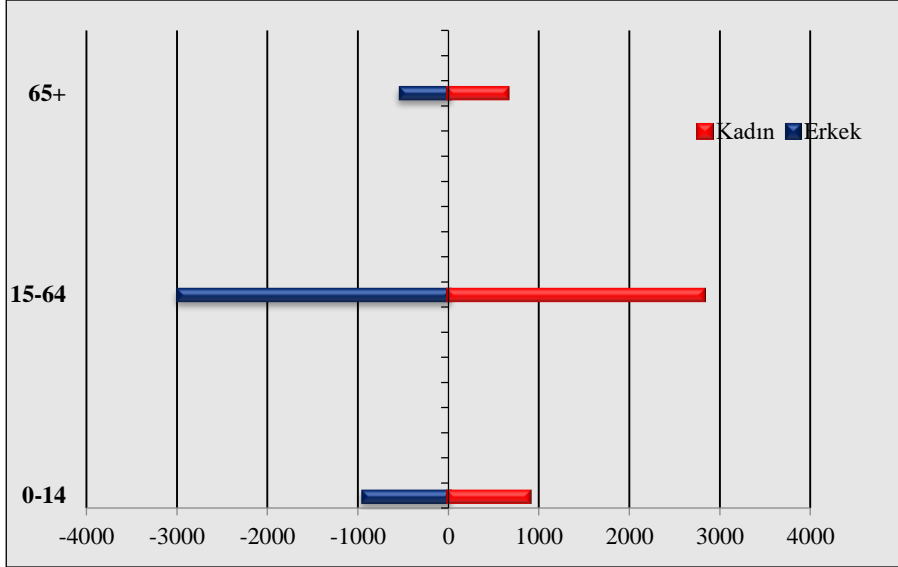
Nüfusun geniş aralıklı yaş grupları 0-14, 15-64, 65 yaş üzeri şeklinde ayrılmaktadır. Bu yaş grupları içerisinde 0-14 yaş çocuk nüfus, 15-64 yaş faal nüfus, 65 yaş ve üzeri ise yaşlı nüfus olarak tanımlanmaktadır. 0-14 yaş ile 65 yaş üzeri gruplar bağımlı nüfus denir (Şahin, 2016). Şabanözü şehrinde 2007 yılında geniş aralıklı yaş grup dağılımında 0-14 yaş arasında 901 kişi bulunmaktadır. 0-14 yaş grubunun toplam nüfus içerisindeki oranı %24.5'tir, 15-64 yaş nüfusu 2,451 kişidir. Faal nüfus olarak adlandırılan bu yaş grubunun toplam nüfus içerisinde oranı ise %67.8'dir. 65 yaş ve üzerindeki nüfus ise 321 kişi ve toplam nüfus içerisinde oranı %8.7'dir. 2007 yılında çalışan nüfusun bulunduğu 15-64 yaş aralığı oranının yüksek olduğu yaşlı nüfus oranının ise düşük olduğu görülmektedir.

2021 yılında nüfusta yaşanan artışa birlikte yaş grupları oranlarının değiştiği görülmektedir. 0-14 yaş grubu olarak adlandırılan çocuk nüfusu 945 kişi artarak 1,846'a yükselmiştir. Toplam nüfus içerisinde oranı ise %20.8'dir. 65 yaş ve üzeri nüfus ise 878 kişi artmıştır. Yaşlı nüfus ise 1,199'a yükselmiş ve şehir nüfus içerisinde oranı ise %13.5'tir. 15-64 yaş aralığında nüfus 2007 yılına göre 3,347 kişi artmıştır. Faal nüfus 5,798

yükselmiş ve toplam nüfus içerisindeki payı %65.5 olmuştur. 2007 yılına göre faal nüfus oranında az da olsa azalma olmasına rağmen nüfus sayısı bakımından artış yaşanmıştır. Ekonomik bakımdan önemli olan bu nüfus Şabanözü'ne yeni sanayi tesislerinin açılmasıyla bu tesislerin iş gücü ihtiyacının karşılanması açısından önemlidir.

Grafik 6

Şabanözü Şehrinde Geniş Aralıklı Nüfus Dağılışı (2021)

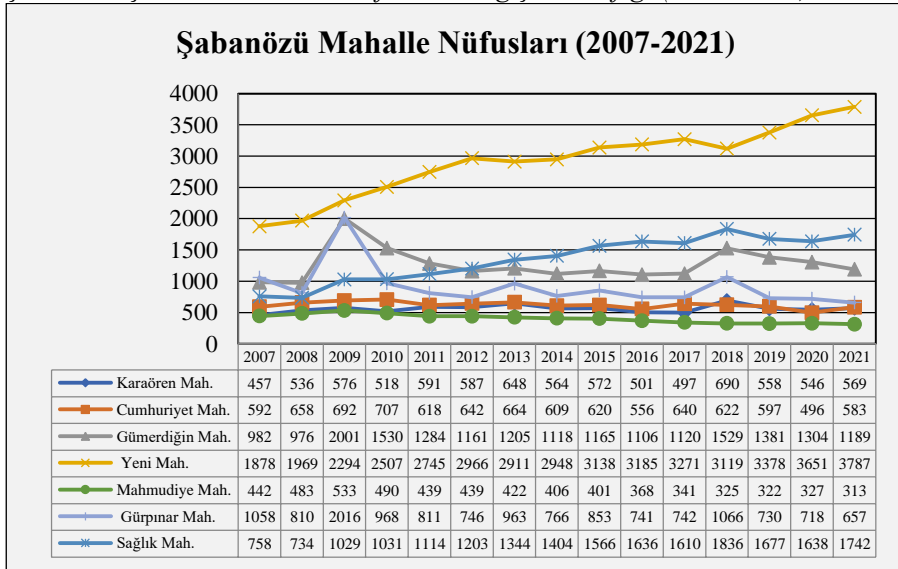
Not. TÜİK tarafından hazırlanan, *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi* adlı ve <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresindeki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

2007 yılında Şabanözü şehri sınırları içerisinde 4 mahalle bulunmaktaydı. Bunlar Yeni Mahalle, Sağlık Mahallesi, Cumhuriyet Mahallesi ve Mahmudiye Mahallesi'dir. 2007 yılında günümüzde Karaören Mahallesi köy yerleşmesi, Gümerdiğin ve Gürpınar mahalleleri ise belde durumundaydı. 2007 yılında en fazla nüfus sahip Yeni Mahalle'dir. Yeni Mahallenin toplam nüfusu 1,878 ile Şabanözü şehir nüfusunun %51'lik kısmını oluşturmaktaydı. 2007 yılında OSB içerisinde sanayi faaliyetlerin az olmasından dolayı Yeni Mahalle'ye nüfus bakımından etkisi azdır. İlçe merkezinin güneyinde yer alan Sağlık Mahallesi'nde ise toplam nüfus 758 ile toplam nüfusun %21'ini oluşturmaktadır. Cumhuriyet Mahallesi 592 nüfusuyla toplam nüfusun %16'sını, Mahmudiye Mahallesi 442 kişi ile nüfusun %12'sini oluşturmaktadır. 2007 yılında köy olan Karaören'in nüfusu 457, belde durumunda olan Gümerdiğin'de 982 ve Gürpınar'ın nüfusu ise 1,058'dir.

2021 yılında ise Şabanözü şehrinde toplam nüfus içerisinde en fazla nüfusa sahip mahalle Yeni Mahalle'dir. Toplam nüfusu 3,787'dir. 2007 yılından 2021 yılına kadar nüfusu 1,909 kişi artmıştır ve artış oranı %101'dir. 2021 yılında mahalle nüfusu toplam nüfusun %42'sini oluşturmaktadır. Yeni Mahallede toplam şehir nüfus içerisindeki oranında azalma olsa da sayı olarak artış yaşanmıştır. Sağlık Mahallesi'nde toplam 984 artışla nüfusu 1,742 olmuştur. Toplam artış oranı %129'dur. Toplu konutların yapılması ve OSB dışında sanayi tesislerinin olması ve yerleşmelerin gelişimine uygun olması nüfusun artışını etkileyen önemli faktörlerdendir. Cumhuriyet Mahallesi'nde nüfus 2007 yılına göre 9 kişi azalarak 583'e gerilemiştir. Mahmudiye Mahallesi'nde nüfus 129 kişi azalarak 313'e gerilemiştir. Karaören Mahallesi 112 kişi artarak nüfusu 569'a yükselmiştir. Gümerdiğin Mahallesi nüfusu 207 kişi artarak 1,189'a yükselmiştir. Gürpınar Mahallesi nüfusu ise 489 kişi azalarak 569'a gerilemiştir.

Grafik 7

Şabanözü Şehrinde Mahalle Nüfusları Değişim Grafiği (2007-2021)

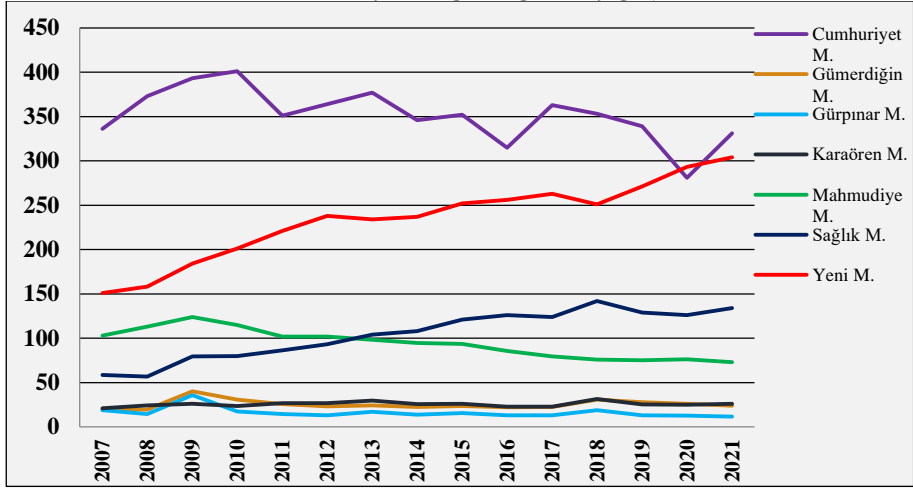
Not. TÜİK tarafından hazırlanan, *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi* adlı ve <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresindeki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

2007 yılından 2021 yılına kadar Şabanözü şehrinde mahalle nüfuslarının değişimi Grafik 7'de gösterilmiştir. Grafikte Karaören Mahallesi'nin 2007 yılındaki köy nüfusu, Gümerdiğin ve Gürpınar Mahallesi'nin 2013 yılına kadar olan belde nüfus verileri kullanılmıştır.

Sanayi faaliyetlerinin artmaya başladığı 2007 yılından 2021 yılına kadar olan süreçte Yeni mahallede genellikle sürekli bir artış görülmektedir. Yeni Mahalle nüfus bakımından en fazla nüfusa sahip olmasıyla beraber düzenli olarak nüfusu da artmıştır. OSB'nin bu mahallede yer alması ve yeni yerleşmelerin Yeni Mahalle çevresinde gelişmesi nüfusun artmasını sağlamıştır. Bununla birlikte Sağlık Mahallesi'nde de düzenli olarak nüfusun arttığı görülmektedir. Diğer mahallelerde nüfus artışı genel olarak yatay bir seyir izlemektedir. Mahalleler içerisindeki bu farklılıkları açıklamada en önemli unsur sanayi olmaktadır.

Grafik 8

Şabanözü Şehrinde Mahalle Nüfus Yoğunluğu Grafiği (2007-2021)

Not. TÜİK tarafından hazırlanan, Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi adlı ve <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresindeki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Bir yerde yaşayan nüfusun, yaşadığı alanın yüzölçümüne oranına yoğunluk olarak ifade edilir. Genellikle kullanılan yoğunluk ölçütü nüfus yoğunluğu ya da aritmetik yoğunluk olarak adlandırılan, birim alan başına düşen nüfusu vermektedir (Tümertekin ve Özgüç, 2017). Grafik 8'de Şabanözü şehrinde 2007 yılından itibaren mahalle nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu mahalle Cumhuriyet Mahallesi olduğu görülmektedir. Cumhuriyet Mahallesi nüfus bakımından fazla olmasına rağmen mahalle yüz ölçümünün küçük olmasından dolayı nüfus yoğunluğu fazladır. Cumhuriyet Mahallesi'nde km^2 'ye yaklaşık olarak 331 kişi düşmektedir. Yeni Mahalle, son 15 yıl içerisinde sanayi faaliyetlerinin en çok arttığı mahalledir. 2021 nüfus sayımına göre km^2 'ye yaklaşık olarak 304 kişi düşmektedir. Yeni Mahalleyi son 15 yılda yerleşme sayılarının artış gösterdiği Sağlık Mahallesi takip etmektedir. Sağlık Mahallesi'nde düzenli

olarak nüfus yoğunluğu artmakla birlikte 2021 yılı itibariyle aritmetik nüfus yoğunluğu 134'tür. Mahmudiye Mahallesi ilçenin en eski mahallelerinden olmakla birlikte nüfusu en az olan mahallesidir. Nüfusun az olmasına rağmen mahalle yüzölçümünün küçük olmasından dolayı aritmetik nüfus yoğunluğu 72.9'dur. Karaören Mahallesi'nin 2021 yılı itibariyle aritmetik nüfus yoğunluğu 25.9'dur. Gümerdiğin Mahallesi nüfus bakımından fazla olmasına rağmen 50 km²'ye yaklaşan yüzölçümünden dolayı nüfus yoğunluğu azdır. Gümerdiğin Mahallesi'nin nüfus yoğunluğu 23.9'dur. Gürpınar Mahallesi yüzölçümü en fazla olan mahalledir. Bu yüzden nüfus yoğunluğu en az olan mahalledir. Gürpınar Mahallesi'nin aritmetik nüfus yoğunluğu 11.6'dır.

Tablo 2

Şabanözü İlçesinde İkamet Edenlerin Kayıtlı Olduğu İller Sıralaması İlk 15 (2007-2021)

Sıralama	2007		2021	
	Kayıtlı Olunan İl	Kişi Sayısı	Kayıtlı Olunan İl	Kişi Sayısı
1	Ankara	170	Ankara	415
2	Mardin	35	Çorum	142
3	Çorum	28	Samsun	103
4	Mersin	23	Kırıkkale	61
5	Erzurum	19	Kastamonu	49
6	Kahramanmaraş	19	Yozgat	48
7	Samsun	19	Mardin	46
8	Tokat	16	Bolu	35
9	Kırıkkale	16	Sivas	33
10	Osmaniye	16	Erzurum	28
11	Amasya	15	Adana	28
12	Yozgat	15	Konya	27
13	Ordu	13	Tokat	27
14	Karabük	12	Kars	25
15	Niğde	12	Amasya	22

Not. TÜİK tarafından hazırlanan, *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi* adlı ve <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresindeki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Şabanözü ilçesi ve şehri ile ilgili göç bilgileri yayınlanmamaktadır. Göç konusu açıklanırken ilçede yaşayan nüfusun, nüfus kaydı olduğu illere göre değerlendirilmiştir. 2007 yılında Şabanözü ilçesinde yaşayan nüfus içerisinde başka ilde kaydı olan kişi sayısı 627'dir. Bu sayının az olmasında şehrin nüfus olarak çekici özelliğinin az olmasıyla ilgilidir. Çankırı iline kaydı olan kişi sayısı ise 8,135'tir. Kayıtlı olunan iller içerisinde 2007 yılı itibariyle en fazla nüfus 170 kişiyle Ankara'dır. Başka ilde kaydı olan nüfusun %27'sini oluşturmaktadır. Ankara ilinden sonra 35 kişi ile Mardin

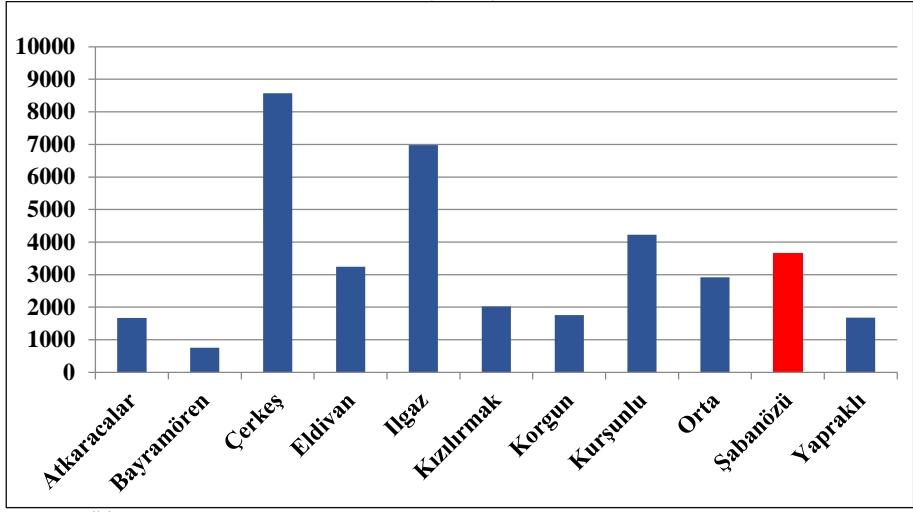
ili gelmektedir. Sırayla Çorum, Mersin, Erzurum, Kahramanmaraş, Samsun, Tokat, Kırıkkale, Osmaniye, Amasya, Yozgat, Ordu, Karabük, Niğde ve Sivas illeri yer almaktadır.

2021 yılında Şabanözü ilçesinde yaşayanların nüfusa kayıtlı olduğu il nüfusu %159'luk artışla 1,605'e yükselmiştir. 2007 yılına göre 958 kişi artmıştır. Yapılan sözlü araştırmalarda Çankırı ili genelinde Kızılırmak ve Orta ilçelerinden göç geldiği belirtilmiştir. 2021 yılında en fazla nüfusun bulunduğu iller arasında Ankara, Kırıkkale, Samsun, Çorum Kastamonu, Yozgat, Mardin, Bolu, Sivas, Erzurum, Adana, Konya, Tokat, Kars ve Amasya illeri yer almaktadır. Genellikle Şabanözü ilçesine yakın iller bulunmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında Şabanözü'nün nüfus bakımından çekici özelliği daha çok yerel ve bölgesel olmasındandır.

2007 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre belirlenen nüfus ve demografik bilgilerden önce 2000 yılında yapılan genel nüfus sayımında Şabanözü şehrinde nüfus 5,996 kişidir. Çankırı ili içerisinde yer alan ilçe merkezleri arasında nüfus bakımından 6. sırada yer almaktaydı. Bu hesaplamalarda Çankırı merkez ilçe nüfusu dâhil edilmemiştir. 2007 yılında ise Çerkeş, Ilgaz, Kurşunlu ilçe merkezlerinden sonra dördüncü sırada yer almaktadır. 2018 yılında nüfusu 9,188'e yükselmiştir. Bu yılda Çankırı ilçe merkezleri arasında ilk sırada yer almıştır. 2021 yılında Çerkeş (9,634) ilçesinden sonra nüfusu 8,843 ile ikinci sırada yer almaktadır. Şabanözü ilçe merkezi 2007 yılından 2021 yılına kadar hem nüfus olarak hem de oran olarak Çankırı ilçeleri içerisinde nüfusu en fazla artan ilçe merkezi olmuştur (Bkz. Grafik 9, Grafik 10). Söz konusu bu durumun ortaya çıkmasında sanayinin katkısı büyüktür.

Grafik 9

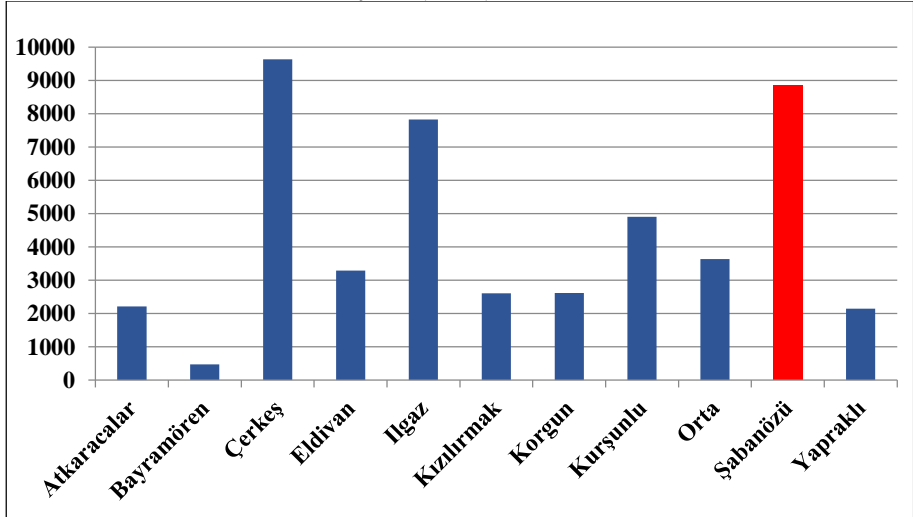
Çankırı İli, İlçe Merkezleri Nüfusu (2007)

Not. TÜİK tarafından hazırlanan, *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi* adlı ve <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresindeki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Grafik 10

Çankırı İli, İlçe Merkezleri Nüfusu (2021)

Not. TÜİK tarafından hazırlanan, *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi* adlı ve <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresindeki veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Şabanözü şehrinde sanayi tesislerinin artmasına paralel olarak nüfusta da artış yaşanmıştır. Sanayi tesislerinin artması iş gücüne olan ihtiyacı arttırmıştır. Bu ihtiyaç sonucunda göç yaşanmış ve şehir nüfusu artmıştır. OSB kurulduğu yıllarda şehirde nüfus değişimi az olmuştur. Zaman içerisinde sanayi faaliyetlerinde yaşanan gelişmelerle nüfusta artışlar yaşanmıştır.

Şabanözü şehrinde sanayileşme ilk önce nüfusu etkilemiştir. Nüfus sayısında yaşanan artışlar şehirsiz büyümeyi de zorunlu kılmıştır. Böylece şehir merkezinde nüfus yoğunlaşmış ve yerleşmeler vadi içerisinde çıkarak güneye doğru ilerleme göstermiştir. Şabanözü şehrinde nüfusun artmasıyla birlikte nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla sosyal faaliyet alanlarının da artması gerekmektedir. Böylece nüfus bakımından çekici özelliği artacaktır. Söz konusu bu faaliyet alanlarının yapımı devam etmekle birlikte zamana ihtiyaç duyulmaktadır. Şehir projelerinde nüfusta yaşanan gelişmeler tahmin edilerek planlamalar yapılmalıdır.

Sahada yapılan çalışmalarda çevre yerleşim yerlerinden gelen personelin taşınması için servis sayısının fazlalığı dikkat çekmektedir. Bu personelin Şabanözü şehrinde kalıcı olarak kalabilmeleri için çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda şehirde nüfusun artmasına katkı sağlanabilir.

İlçede mevcut olan sanayi tesislerinin ve yapılacak yeni sanayi tesislerinin kurulmasıyla nüfus artması beklenmektedir. Şabanözü Patlayıcı İhtisas OSB'nin açılmasıyla Şabanözü şehrinin nüfus açısından çekici özelliği daha da artacaktır. Söz konusu bu çalışmalar tamamlandığında Şabanözü şehrinde nüfusun artmasına katkı sağlayabilir.

Kaynakça

- Atalay, İ. (2011). *Genel beşerî ve ekonomik coğrafya*. Meta Basım Matbaacılık Hizmetleri.
- Doğan, M. (2019). Sanayi coğrafyası. M. Doğan ve Ö. Sertkaya Doğan (Ed.), *Beşerî ve ekonomik coğrafya* içinde (ss. 263-284). Pegem Akademi.
- Doğanay, H., Özdemir, Ü. ve Şahin, İ. F. (2019). *Genel beşerî ve ekonomik coğrafya*. Pegem Akademi.
- Güner, İ. (2012). Nüfus coğrafyası. C. Şahin (Ed.), *Genel beşerî ve ekonomik coğrafya* içinde (ss. 1-67). Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Harita Genel Müdürlüğü. (t.y.). *Türkiye mülki idare sınırları*. <https://www.harita.gov.tr/urun/turkiye-mulki-idare-sinirlari/232>
- Karabağ, S. ve Şahin, S. (2020). *Türkiye beşerî ve ekonomik coğrafyası*. Pegem Akademi.
- Kızıılçaoğlu, A. (2005). Demografik bilgilerin yorumlanması: Nüfus piramidi becerilerinin geliştirilmesine yönelik aktivite örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 0(12), 65-76. <https://dergipark.org.tr/en/pub/marucog/issue/459/3681>
- Siyavuş, A. E. (2020). *Tekirdağ şehir coğrafyası*. Gece Kitaplığı.
- Şabanözü Belediyesi. (2010). *2009 yılı faaliyet raporu*. <https://sabanozu.bel.tr/2009-yili-faaliyet-raporu/>
- Şahin, C. (2016). Türkiye nüfusu. M. Hayır Kanat (Ed.), *Türkiye coğrafya ve jeopolitiği* içinde (ss. 219-249). Nobel.
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2019). *Çankırı il sanayi durum raporu 2019*. <https://www.sanayi.gov.tr/plan-program-raporlar-ve-yayinlar/81-il-sanayi-durum-raporlari/mu2603011623>
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021). *Çankırı ili havai fişek tesisi üretimi ön fizibilite raporu*. <https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/fizibilite/cankiri-ili-havai-fisek-tesisi-on-fizibilite-raporu2021.pdf>
- Taş, B. ve Yamak, A. (2017). Çankırı ilinde 2007-2016 yılları arasında istihdam değişimi. *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*, 10(53), 401-408. <https://openaccess.karatekin.edu.tr/xmlui/handle/CAKU/816>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2022). *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi*. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2022). *Genel nüfus sayımları*. <https://biruni.tuik.gov.tr/nufusmenuapp/menu.zul>

Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (2017). Beşerî coğrafya insan, kültür, mekân. Çantay Kitabevi.

Türk Dil Kurumu. (t.y.). Sanayi. *Türk dil kurumu sözlükleri*. 02 Eylül 2022 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.